

Spørgsmål:

Jeg er næsten færdig som sundhedsplejerske og skriver min afsluttende opgave om de etiske dilemmaer der kan opstå i udskolingssamtalen, når man sidder med en ung der har fortalt om noget, som de ikke ønsker skal videregives til forældrene. Vi er juridisk forpligtet til at informere forældremyndighedsindehaveren om barnets forhold, men vi har også tavshedspligt og et juridisk ansvar ind i at sikre, at den unge har det godt, hvorved et tillidsforhold og et fortroligt rum bliver nødvendigt, hvis vi skal have en chance for at de åbner op, så vi kan iværksætte den nødvendige støtte.

Disse ting taler i hver sin retning i nogle af de tilfælde hvor den unge mistrives, men ikke i så slem en grad at vi skal lave en underretning (i disse sager er vi ikke i tvivl om lovgivningen). Nogle gange vil den unge gerne have lov at klare tingene selv, evt. med hjælp fra sundhedsplejersken eller fx headspace¹, børnetelefonen, anonym rådgivning mv., men dette tillader loven ikke, når vi skal informere forældrene løbende. Det fylder utrolig meget i disse samtaler, at vi på den ene side skal sikre en tillidsfuld relation med den unge, så de åbner op, og på den anden side altid skal informere forældrene jf. sundhedsloven §16 og 17. Det fremgår ikke tydeligt i loven, om der er emner, som vi ikke behøver at informere forældrene om, eller hvor hurtigt vi skal informere dem.

Når det er op til den enkelte sundhedsplejerske at tolke en så "åben" lovgivning sætter det gang i mange etiske og fagrelevante dilemmaer. Og når en ung på 15 år er fundet "myndig" nok til selv at kunne give sit samtykke, så er det også underligt, at de ingen stemme har ind i hvad forældrene skal vide, men kun hvordan de skal have det at vide. Det er vanskeligt at stå i og jeg havde håbet at kunne finde relevant litteratur på området, men uden held. Så derfor skriver jeg til jer i håbet om, at I måske har været i berøring med et lignende etisk dilemma og måske har nogle fornuftige bud på, hvordan vi kan forholde os til:

- 1) Vores tavshedspligt og juridiske ansvar for at sikre børn og unge en sund opvækst, samtidig med at vi
- 2) altid skal informere forældrene, selvom den unge ikke ønsker det.
- 3) Hvis de unge på forhånd ved, at forældrene skal informeres om alt hvad der tales om i samtalen, så åbner de fleste ikke op.

Jeg har været mange lovsamlinger igennem for at finde et mere tydeligt billede af denne forældre-informationspligt, men uden held. Helt lavpraktisk er det også et spørgsmål om, hvornår i samtalen vi bør fortælle den unge om denne informationspligt. Er det okay at "gemme" information om dette til den unge har åbnet op, eller skal vi være ærlige fra start og fortælle det med det samme, med risiko for at den unge ikke åbner op?

Vi har mange forskellige svar, og jeg synes at det skaber en stor ulighed i den behandling, som de forskellige unge får fra de forskellige sundhedsplejersker.

---

¹ headspace er et gratis rådgivningstilbud til børn og unge i alderen 12-25 år i 18 byer.

Svar fra Sygeplejeetisk Råd:

Tak for din henvendelse til Sygeplejeetisk Råd i forbindelse med din afsluttende opgave vedrørende dilemmaer, som du ser i forbindelse med ”udskolingsamtalen”.

Du har gjort dig mange gode refleksioner og tanker om problematikken, som vi nærmere vil betegne som en etisk problemstilling fremfor et etisk dilemma.

Vores drøftelse gik på, som du også skriver, at der både er tale om jura og etik. 15-17 års-området er komplekst, det er et grænseområde, men det står godt beskrevet i loven om patientrettigheder. Grænseområder er svære at navigere i, men det er væsentligt at være opmærksom på *informeret samtykke*.

Sundhedsplejersken bør fra starten indgå i en ærlig dialog med den unge og arbejde med tilliden i relationen. Det er vigtigt at være opmærksom på, at forældrene skal informeres, hvis der laves en underretning, og i en sådan situation er det væsentligt at være opmærksom på, hvad der er lovstof og hvilke retningslinjer der skal følges. I en sådan situation bør man foretage situationsetiske overvejelser, hvor man ser på hvad der foregår i den konkrete situation, og hvordan der handles for at tilgodese de implicerede parter bedst muligt - der vil hele tiden være afvejninger.

Med pligtetikken in mente følges loven og retningslinjerne.

Din etiske problemstilling er yderst relevant og kan danne baggrund for både generelle og konkrete drøftelser i kollegafællesskabet. Det kræver ledelsens opbakning, når der skal handles i konkrete situationer. Du/I kan ved disse drøftelser gøre brug af pjecen ”Etisk refleksion i sygepleje”, udgivet af Sygeplejeetisk Råd. Med den som guide har I adgang til refleksionsmodellen og de sygeplejeetiske retningslinjer.

Vi ønsker dig held og lykke med opgaven og din fremtid i sygeplejen.

På vegne af Sygeplejeetisk Råd,

Lisbeth Falch og Jette Christiansen